

K vojenskotechnické politice KSSS

Redakčně zpracovaný a zkrácený článek plukovníka N. P. Charitonova, kandidáta vojenských věd, docenta, uveřejněný v sovětském časopise „VOJENNAJA MYSL“, čís. 12/1976.

Vojenskotechnická politika KSSS je jedním ze základních směrů vojenské politiky, která zabezpečuje ozbrojené síly dostatečným množstvím účinných zbraní a vojenské techniky. Aby bylo možné uskutečňovat v tomto směru potřebná opatření na vysoké vědecké úrovni, je nutné mít dobře rozpracovaný teoretický systém znalostí o zákonitostech procesu vyzbrojování.

Základem obranné síly státu je jeho materiálně technická základna. Na úrovni jejího rozvoje bezprostředně závisí rozsah a lhůty realizace úkolů vojenskotechnické politiky.

KSSS a sovětská vláda, vycházejíce z hlavních cílů vojenskotechnické politiky, uvažovaly konkrétní úkoly a potom zpracovaly v každém druhu ozbrojených sil a druhu vojsk program rozvoje systému vyzbrojování. V každém následujícím programu přezbrojování stále více pozornosti věnovaly rozvoji perspektivních vojenskotechnických prostředků ozbrojeného zápasu.

V letech Velké vlastenecké války stala se vojenskotechnická politika strany jednou z nejdůležitějších oblastí její činnosti při mobilizaci všech sil státu ke zničení nepřítelů. Válka potvrdila životaschopnost hlavních principů, které strana vypracovala v předválečném období. V těžkých letech války patřily mezi hlavní směry vojenskotechnické politiky:

1. Mobilizace všech možností těžkého průmyslu Sovětského svazu k výrobě bojové techniky a výzbroje.

2. Maximální využití vědeckých kádřů při řešení vojenskotechnických úkolů.

3. Všestranný rozvoj prací ke zdokonalování a zvyšování výroby výzbroje v závodech obranného průmyslu.

4. Využití bojových zkušeností k modernizaci a rozpracování nových druhů výzbroje.

Při uskutečňování vojenskotechnické politiky strana dosáhla maximální koncentrace všeho úsilí na výrobu výzbroje a bojové techniky a snížila na minimum výdaje na jiné potřeby.

Pro vojenskotechnickou politiku KSSS v letech války byly charakteristické tyto zvláštnosti:

— úplné převedení sovětské ekonomiky pro potřeby války, které bylo dokončováno v podmínkách zahájení války za převahy fašistického Německa v celkové i válečné výrobě. Úspěšné řešení tohoto úkolu přesvědčivě potvrdilo životaschopnost a převahu socialistického společenského a státního zřízení;

— nesmírná organizátorská činnost KSSS při mobilizaci sovětského lidu a ekonomiky státu; to umožnilo dosáhnout vojenskotechnické převahy nad nepřítelem. Je charakteristické, že v roce 1945 přibližně 50 % všech vzorů pěchotních, 75 % dělostřelecké a tankové výzbroje vyráběl průmysl v letech války;

— organizace hromadné výroby tanků, SHD, dělostřelectva, letectva a jejich zavedení do vojsk na tabulky válečných počtů

měly za následek změnu způsobů jejich bojového použití a zdokonalení organizačních forem.

Jedním z důležitých faktorů vítězství Sovětského svazu ve Velké vlastenecké válce bylo zejména to, že komunistická strana a sovětský lid se řídili závěry V. I. Lenina, dělali všechno pro to, aby Rudá armáda dostala potřebné množství nejnovější a nejúčinnější válečné techniky a aby

dosáhla vojenskotechnické převahy nad nepřitelem.

Na rozdíl od agresivní a reakční podstaty vojenskotechnické politiky imperialistických států, vojenskotechnická politika Sovětského svazu je podmíněna objektivní nutností obrany vymožeností socialismu a odráží životní zájmy a zájmy sovětského lidu na upevňování obranyschopnosti státu a uchování míru.

V poválečných letech rozvinutá vědeckotechnická revoluce měla za následek kvalitativní změny ve vojenství. V těchto podmínkách dostal se na první místo problém zabezpečení vědecké a vojenskotechnické převahy.

Raketové jaderné zbraně a vybavení všech druhů ozbrojených sil a druhů vojsk soudobou různorodou válečnou technikou podstatně zvětšily rozsah a obsah vojenskotechnické politiky, daly jim dynamičtější charakter. Uskutečňování cílů vojenskotechnické politiky v poválečném období je totožné s hlavními obdobími rozvoje sovětských ozbrojených sil.

Soudobá vojenskotechnická revoluce nejenže zrychluje proces obnovy a záměny výzbroje za nové vzory s kvalitnějšími vlastnostmi, ale podněcuje také k zesílení vzájemné spojitosti a podmíněnosti vojenskotechnické politiky s celkovou úrovní vědy a techniky a stavem ekonomiky a zejména s válečně ekonomickou přípravou možných válečků, s rozvojem tzv. infrastruktury.

Realizace konkrétních programů vojenskotechnické politiky vyžaduje společně s dalšími podmínkami vědecky koordinovanou práci a součinnost všech strukturálních článků, které se podílejí na plnění takových programů.

Soudobé systémy zbraní pozemních vojsk zahrnují různorodou válečnou techniku, která se musí dostatečně rychle přemísťovat v daném geografickém prostoru. Váhové a rozměrové charakteristiky, průchodnost a manévrovatelnost takové techniky kladou určité požadavky na kvalitu cest, únosnost mostů atd. Na druhé straně geografické podmínky, klimatické a mechanické působení mají opačný vliv a omezují takticko-technické charakteristiky systémů výzbroje.

Všechno toto potvrzuje nutnost komplexního řešení úkolů vojenskotechnické politiky v současné době, systémového přístupu k zabezpečení a uchování spolehlivosti a účinnosti systémů zbraní, vyžaduje

zásadní a praktický výzkum procesu vyvíjení jako sociálního jevu.

Nové zvýšené požadavky klade vojenskotechnická revoluce na kvalitu a operativnost velení všech strukturálních článků. XXV. sjezd KSSS stanovil cesty dalšího zdokonalování řízení; to se plně vztahuje také na uskutečňování souhrnu opatření vojenskotechnické politiky. Jde především o zlepšení plánování a zabezpečení těsnější koordinace dlouhodobých a běžných plánů, a to jak podle oborového principu (vertikálního), tak také podle územního principu (horizontálního). Je nezbytné, s využitím matematických modelů, více rozpracovávat komplexní programy největších vojenskotechnických a vědeckých problémů a soustředit všechny existující zdroje k jejich splnění.

Při rozpracování opatření vojenskotechnické politiky v současné době je nucena komunistická strana uvažovat o celém komplexu složitých a vzájemně propojených problémů, tj. politických, ekonomických, vědeckotechnických a čistě vojenských. Z toho vyplývá hlavní cíl vojenskotechnické politiky: udržovat technické vybavení sovětských ozbrojených sil na úrovni, která odpovídá soudobým požadavkům. Je to zákonitě. Výsledky vědeckotechnické revoluce do značné míry rozšířily možnosti soudobé hromadné výroby různých zbraní a vojenské techniky v nejvyspělejších kapitalistických státech; to zvyšuje nebezpečí rozpoutání nové války z jejich strany.

Dosavadní výzkumy dokazují, že hlavní cíle, rozsah a obsah vojenskotechnické politiky vždycky byly a jsou v dialektické spojitosti s mezinárodní situací, možným charakterem války, stavem ekonomiky a ozbrojených sil pravděpodobného nepřítele, ekonomickým, morálně politickým, vojenským a vědeckotechnickým potenciálem státu. Tyto cíle určovala a rozpracovávala komunistická strana vždy v závislosti na konkrétních historických podmínkách.

Komunistická strana při řešení hlavních úkolů vojenskotechnické politiky vychází z leninského závěru, že naše armáda musí být neustále připravena zvládnout všechny druhy zbraní, všechny prostředky a způsoby boje, které má nebo může mít nepřítel. Ve zprávě ÚV KSSS na XXV. sjezdu KSSS se říká: „Po všechna tato léta věnovala strana náležitou pozornost posilování obranyschopnosti naší země a zdokonalování ozbrojených sil. Můžeme sjezd ujistit, že práce, kterou jsme v tomto směru vykonali, není malá. Zlepšilo se vybavení ozbrojených sil moderní výzbrojí a bojovou technikou, zkvalitnila se bojová příprava a ideové zocelení příslušníků ozbrojených sil.“ (VVX. sjezd KSSS, Praha, Svoboda 1977, str. 75).

Z toho vyplývá bezesporu závěr, že nejdůležitější objektivní nutnost a zákonitost vojenskotechnické politiky KSSS v současném období tkví v neustálém rozvoji a zdokonalování všech prostředků ozbrojeného zápasu na základě nejnovějších výsledků vědy a techniky.

Sovětský svaz má dnes k dispozici rozsáhlou síť vědeckovýzkumných ústavů a velký počet zkušených vědeckých kadrů. Obranný průmysl je schopen vyrábět všechny druhy nejnovější výzbroje. Zákonitým výsledkem činnosti strany v oblasti vojenskotechnické politiky je zásadní kva-

litativní, strukturální pokrok ve vybavení sovětských ozbrojených sil technicky složitými a vysoce účinnými prostředky ničení, jejichž základem jsou komplexy (systémy) raketových jaderných a klasických zbraní. Svými bojovými vlastnostmi a jinými charakteristickými rysy sovětská vojenská technika a zbraně nejen že nezaostávají, ale v mnohých případech převyšují analogické vzory pravděpodobného nepřitele.

Optimální řešení úkolů vojenské a vojenskotechnické politiky je dosahováno v jednotě politického, vojenského a technického řízení na všech úrovních. To také tvoří jednu ze zákonitostí rozvoje vojenskotechnické politiky. Jednota řízení umožňuje harmonicky skloubit zájmy rozvoje socialistické ekonomiky, programu sociálního rozvoje a zvyšování životní úrovně lidu s úkoly upevňování obranyschopnosti státu a úzce je spojovat s perspektivními a běžnými hospodářskými plány.

Podle stupně rozvoje a upevňování socialistického společenství nabývá na stále větším významu ve vojenskotechnické politice KSSS zákonitost rozvoje vojenskotechnické spolupráce bratrských socialistických států a narůstání úlohy Sovětského svazu při technickém vybavování států Varšavské smlouvy.